

88.2 Digers historie, naturværdi og lovgivning

Hvordan kan en mindre sammenføjning af jord midt i marken være et beskyttet dige, når der på en anden mark er et stort flot dige, som falder uden for beskyttelsen?

Specialkonsulent Jonas Valhøj Kleffel Nielsen
SEGES
jvkn@seges.dk

Beskyttede diger

De beskyttede diger er

- Stendiger
- Diger der ejes af offentlige myndigheder
- Diger der ligger på eller afgrænser beskyttede naturtyper
- Diger der er angivet på 4 cm-kortet den 1. juli 1992

Stendiger er ofte lette at se i landskabet, og beskyttelsen af dem giver derfor sjældent anledning til sager. Diger, der afgrænser eller ligger i beskyttede naturtyper, volder også kun sjældent problemer, da man som lodsejer i forvejen er opmærksom på, at arealet som sådan er beskyttet.

De "problematiske" diger er digerne angivet på 4 cm-kortet. Der har ofte været tvivl om deres beskyttelse, og derfor er der i dag mange påbudssager om netop disse diger.

Digerne er angivet med en fed sort streg på kortet, og man kan argumentere for, at det dermed er helt åbenlyst, at de er beskyttede, og hvor de ligger.

Det var dog de færreste lodsejere, som ved beskyttelsens indtræden den 1. juli 1992 faktisk var i besiddelse af et udsnit af 4 cm-kortet for deres ejendom og dermed reelt vidste, hvor de beskyttede diger var placeret. Samtidig valgte man fra myndighedernes side ikke at informere nærmere om beskyttelsen, da man på daværende tidspunkt regnede med, at den særlige beskyttelse kun skulle være midlertidig, indtil myndighederne havde været ude i marken og foretaget en konkret udpegning af de diger, som var værd at beskytte. Besparelser gjorde, at der aldrig skete en konkret udpegning, og lodsejerne blev derfor aldrig direkte orienteret om, hvilke beskyttede diger der var på deres jorder.

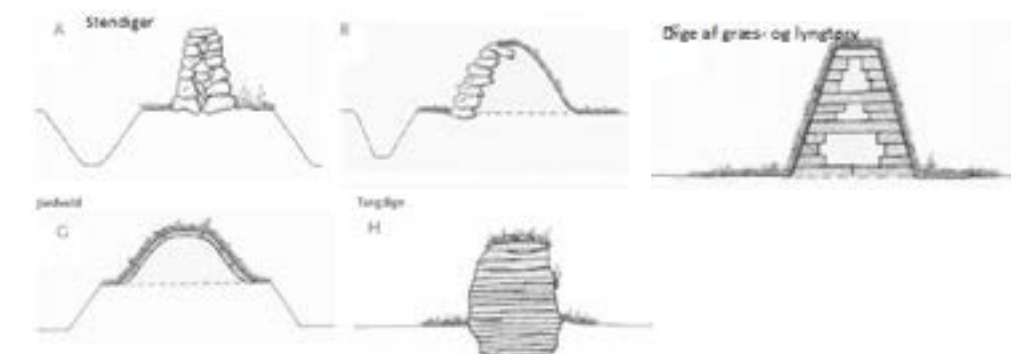
4 cm-kortet blev lagt på nettet til gratis download den 1. januar 2013, men det er nok kun få lodsejere, der faktisk har downloadet det relevante kortudsnit, da myndighederne ikke har gjort dem opmærksomme på beskyttelsen.

Konsekvensen ser vi i dag i form af en lang række sager, hvor lodsejere modtager påbud om retablering af diger, som de – eller tidligere ejere – har fjernet efter beskyttelsens indtræden den 1. juli 1992.

Diger på 4 cm-kortet

4 cm-kortet blev udarbejdet og opdateret af kartografer/topografer i perioden 1953-1998. Digerne blev angivet på kortet ud fra generelle krav til rekognoscering ligesom veje, stier mv., og det var ikke tanken, at kortangivelsen skulle danne grundlag for en særlig beskyttelse. De diger, der blev indtegnet, var stendiger, diger af græs og lyngtørv, jordvolde, tangdiger og diger med grøfter.

Stendigerne er som nævnt selvstændigt beskyttede, uanset om de er angivet på kortet eller ikke. De diger, som kun er beskyttet, hvis der er angivet på 4 cm-kortet, er dermed diger af græs og lyngtørv, jordvolde, tangdiger og diger med grøfter.

Beskyttelsesværdigt?

Et dige er beskyttelsesværdigt, hvis det vurderes værdifuldt i blot én af følgende henseender:

landskabeligt,
kulturhistorisk eller
biologisk

Et dige har landskabelig værdi, hvis det udgør et væsentligt element i landskabet i kraft af dets længde, profil eller som en del af et sammenhængende digesystem. Den kulturhistoriske værdi afgøres af, om diget f.eks. dokumenterer skellinjer fra udskiftningen omkring år 1800, tidligere ejerlav mv. Den biologiske værdi afgøres af, om diget har betydning som biotop eller økologisk spredningskorridor.

Hvad kan du gøre som lodsejer?

Du kan starte med at se i 4 cm-kortet og på miljøportalen for at konstatere, om der er beskyttede diger på dine marker.

Hvis du oplever et krav om retablering af et dige, og du ikke mener, at kravet er berettiget, er det vigtigt, at du får prøvet kravets gyldighed, dvs. får prøvet 1) om digets angivelse på kortet er korrekt, 2) om der er tale om et beskyttelsesværdigt dige, 3) om der kan gives dispensation til fjernelse og 4) om der er myndighedspassivitet. Kontakt din lokale landbrugskonsulent for at få rådgivning.